

Øje

Dårligt arbejdsmiljø - en stor udgift

på arbejdsmiljøet

Øje på arbejdsmiljøet, juni 2007

Udgivet af
Landsorganisationen i Danmark
Islands Brygge 32D
Postboks 340
2300 København S
E-mail: lo@lo.dk
Tlf.: 3524 6000
Fax: 3524 6300
Web: www.lo.dk
LO-varenummer: 4404

Forord

Besvarelse og udvikling af det danske velfærdssamfund har været og er stadig et aktuelt politisk tema. Sidste sommers velfærdsforlig, og beslutningen om at etablere en Forebyggelsesfond med 3 mia. kr., markerede en bred politisk erkendelse af, at et godt og udviklende arbejdsmiljø uden fysisk og psykisk nedslidning, er et af de allervæsentligste elementer i en fortsat udvikling af det danske velfærdssamfund.

En forbedring af det danske arbejdsmiljø er en helt afgørende forudsætning for at reducere sygefraværet og tilgangen til førtidspension, og hermed en helt afgørende brik i bestræbelserne på at sikre en udvidelse af den danske arbejdsstyrke.

At der også er penge i et godt arbejdsmiljø er kun med til yderligere at understrege behovet for til stadighed at styrke arbejdsmiljøindsatsen i de danske virksomheder.

LO har med denne rapport beregnet, hvor meget et dårligt arbejdsmiljø årligt koster det danske samfund. Tallet er svimlende. Årligt udgør de samfundsmæssige omkostninger forbundet med et dårligt arbejdsmiljø op mod 64 mia.kr. Selv om vi nok ikke helt kan undgå sygefravær og ulykker som følge af et dårligt arbejdsmiljø, så ligger der immervæk et meget stort forebyggelsespotentialt lige foran vores fødder.

Tænk bare hvad man hvert år kan få for 64 mia. kr.:

- 2 faste forbindelser over Femern bælt
- 5 metroer under København
- en gennemgribende modernisering af det danske sygehusvæsen, der af eksperter er blevet kaldt et håndværkertilbud.
- Løn til 70.000 offentligt ansatte

LO vil med denne rapport give bolden op til en fortsat diskussion af, hvordan vi til stadighed sikrer en fortsat udvikling og forbedring af arbejdsmiljøet for lønmodtagerne.

God læselyst.

Tina Møller Kristensen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. De fem typer udgifter	6
2.1 Anerkendte arbejdsskader.....	6
2.2 Sygefravær.....	6
2.3 Tabt produktion	6
2.4 Medicinudgifter	6
2.5 Udgifter i sundhedsvæsenet relateret til arbejdsmiljøskader.....	7
3. Gennemgang af beregningerne og metoden.....	8
3.1 Erstatninger for anerkendte erhvervssygdomme og arbejdsulykker	8
3.2 Omkostninger ved sygefravær på grund af dårligt arbejdsmiljø	9
3.3 Det samfundsmæssige produktionstab ved for tidlig tilbagetrækning og død.	10
3.4 Beregning af medicinudgifter forårsaget af dårligt arbejdsmiljø.	12
3.5 Udgifter i sundhedsvæsenet relateret til arbejdsmiljøskader.....	12
4. Konklusion	13

1. Indledning

Danmark har fremdrift og vækst. Det går godt for vores økonomi og arbejdsløsheden er historisk lav. Dette udfordrer arbejdsmarkedet, hvor arbejdskraft er blevet en mangelvare. Hvis Danmarks gode udvikling skal fortsætte, har vi et stort behov for at fastholde folk i arbejde. Vi har brug for alle hænder og har ikke råd til, at folk bliver syge eller nedslidte og skal på førtidspension.

Det er derfor afgørende at vi sikrer et godt og sikkert arbejdsmiljø på de danske arbejdspladser. Kvaliteten af det danske arbejdsmiljø er i stigende grad blevet en central diskussion i den offentlige debat, og det står klart at der må handles hurtigt, for at sikre en så bred arbejdsstyrke som muligt. Ved forhandlingerne til det netop vedtagne velfærdsforlig blev det tydeligt, at arbejdsmiljøet for alvor er kommet på den politiske dagsorden. Her fik debatten om det danske arbejdsmiljø en fremtrædende plads. Vigtigheden af en hurtig indsats blev slået fast med nedsættelsen af en forebyggelsesfond, der støtter initiativer, hvor virksomhederne investerer i medarbejderne i stedet for at slide dem ned.

En indsats for at forbedre arbejdsmiljøet sikrer ikke kun en rask arbejdsstyrke, men kan også spare samfundet for en stor omkostning. Hvert år koster sygefravær det danske samfund dyrt. Vi ved, at en tredjedel af al sygefravær skyldes et dårligt arbejdsmiljø og derfor har et forebyggelsespotentiale, hvis vi blot prioriterer det. Arbejdsulykker og førtidspension er også en stor udgift. Der er ingen tvivl om, at der er penge i at forbedre arbejdsmiljøet. Derfor skal der øget fokus på forebyggelse af arbejdsskader og nedbringelse af sygefraværet. Samfundet har hverken råd til at betale for skaderne eller det produktionstab, de medfører. Vi har heller ikke råd til, at folk ligger syge i stedet for at deltage aktivt på arbejdsmarkedet. Det er en god investering på langt sigt at forbedre arbejdsforholdene på de danske arbejdspladser.

Et godt arbejdsmiljø vil desuden forbedre danskernes velfærd. Der er et stort fokus på udvikling af velfærden, og et godt arbejdsmiljø tillægges stadig større værdi hos danskerne. Det vil skabe større arbejdsglæde for den enkelte samtidig med, at vi sikrer fremtidens velstand og velfærd, hvis vi investerer i arbejdsmiljøet.

Der er således meget at hente ved et bedre arbejdsmiljø, både økonomisk, i form af velfærd og i forhold til beskæftigelse. Vi har stillet os selv opgaven at belyse, hvor mange penge samfundet hvert år kan tjene på at forbedre arbejdsmiljøet. Hvad koster det dårlige arbejdsmiljø egentlig?

Mange har tidligere forsøgt at sætte tal på prisen for et dårligt arbejdsmiljø. Vores tal er fundet ud fra en systematisk tilgang til spørgsmålet og med en overordnet samfundsmæssig tilgang. Arbejdsmiljøøkonomiske beregninger rummer en vis grad af usikkerhed, men vi har på hvert enkelt område fortaget en saglig vurdering og enten lagt os i midten af de øvrige beregninger på området eller valgt et konservativt skøn. Vi har beregnet de samfundsmæssige omkostninger og således indregnet såvel de offentlige som de private omkostninger. Alt er beregnet i en dansk kontekst.

Vi tager udgangspunkt i fem typer udgifter, der alle udgør store samfundsmæssige udgifter som følge af et dårligt arbejdsmiljø, som det ses i tabellen nedenfor. På baggrund af de fem typer udgifter beregnes det samfundsmæssige tab relateret til dårligt arbejdsmiljø til at udgøre i alt **63,7 mia. kr.** Dette er den store sum penge, som det danske samfund hvert år mister på at have et dårligt arbejdsmiljø.

Tabel 1. Samfundsøkonomiske omkostninger fordelt på udgiftstyper

Erstatninger	Méngodtgørelser	0,528 mia.	4,24 mia. kr.
	Erhvervsevnetab	3,143 mia.	
	Arbejdsskadereform	0,570 mia.	
	I alt:		
Sygefravær	Arbejdsmiljøbestemt sygefravær:		25,93 mia. kr.
Tabt produktion	Død som følge af ulykker	197,9 mio.	32 mia. kr.
	Død som følge af erhvervsbetingede lidelser	1,3 mia.	
	Død som følge af psykisk belastning	3,5 mia.	
	Tabt arbejdsfortjeneste ved tidl. tilbagetrækning som følge af psykisk belastning	9 mia.	
	Tabt arbejdsfortjeneste ved tidl. tilbagetrækning som følge af ulykker: estimeres ift. tallet for psykisk belastning (minimumstal)	9 mia.	
	Tabt arbejdsfortjeneste ved tidl. tilbagetrækning som følge af erhvervsbetingede lidelser: estimeres ift. tallet for psykisk belastning (minimumstal)	9 mia.	
	I alt:		
Medicinforbrug	Arbejdsmiljøbestemt medicinforbrug		0,57 mia. kr.
Sundhedsudgifter	Udgifter til sundhedsvæsnets som følge af psykisk belastning	855 mio.	0,96 mia. kr.
	Udgifter til sundhedsvæsnets som følge af ulykker	102 mio.	
	I alt:		
I alt			63,7 mia. kr.

2. De fem typer udgifter

2.1 Anerkendte arbejdsskader

Første type udgift er den sum penge, der årligt udbetales i arbejdsskadeerstatninger. Hvis man kommer ud for en ulykke eller har et job, hvor man bliver nedslidt over en længere periode, har man krav på erstatning. Erstatningerne gives som méngodtgørelse eller erhvervsevnetab og udgør tilsammen de samfundsøkonomiske udgifter til folk, der er blevet skadet på jobbet. Disse skader er dyre for samfundet, og omkostningen er meget konkret, da prisen på en skade vurderes af Arbejdsskadestyrelsen og udbetales til den skadeslidte. I 2005 kostede arbejdsskader samfundet 4,24 mia. kr. i erstatninger.

2.2 Sygefravær

Anden type udgift er samfundets udgifter som følge af sygefravær, der skyldes dårligt arbejdsmiljø. Vi har i Danmark 140.000 fuldtidssyge hver dag, og det udgør årligt en enorm omkostning for samfundet. Dårligt arbejdsmiljø spiller en central rolle i at folk lægger sig syge. Ifølge Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø kan en tredjedel af alt sygefravær forebygges. Her ligger altså en stor gevinst for samfundsøkonomien, hvis vi opprioriterer de forebyggende tiltag.

2.3 Tabt produktion

Tredje type udgift dækker over det samfundsmæssige produktionstab ved tidlig tilbagetrækning og død. Når en medarbejder bliver slidt ned eller kommer ud for en ulykke, kan det gå ud over personens evne til at arbejde. I de værste tilfælde mister personen livet, men selv ved mindre slemme tilfælde, er det dyrt for samfundet, da disse mennesker mister evnen til at bidrage til samfundet. De danske virksomheder og samfundet som helhed går glip af et stort vækstpotentiale ved, at folk kommer til skade. Vi kan sikre et bedre liv for den enkelte og højere omsætning for virksomhederne ved at gribe ind overfor den uheldige udvikling, vi ser på området.

2.4 Medicinudgifter

Det dårlige arbejdsmiljø har en uheldig indvirkning på danskernes helbred. Fjerde type udgift i beregningerne er samfundets udgifter til det medicinforbrug, der bunder i dårligt arbejdsmiljø. Det årlige medicinforbrug stiger år for år, og det koster ikke kun i velvære med også på pengepungen. Medicinforbruget kan både være på grund af små skavanker og slemme skader. Det gennemgående træk er, at det er forårsaget af folks arbejde.

2.5 Udgifter i sundhedsvæsenet relateret til arbejdsmiljøskader

Udover tabt produktion og direkte erstatninger til folk, der kommer til skade, lider samfundsøkonomien også under store udgifter til sundhedsvæsenet. Femte og sidste type udgift er de samlede udgifter til sundhedsvæsenet som følge af psykiske og fysiske belastninger i arbejdslivet. Det inkluderer meget ofte en tur på skadestuen, når medarbejdere kommer til skade på jobbet, og derfor kan det også mærkes, når ulykkestallet stiger, eller at folk kommer under større og større psykisk pres, så de får stressdepressioner og lignende. Sundhedsvæsenets budgetter vil nyde godt af en forebyggende indsats, der kan knække den stigende kurve.

De fem elementer er alle tunge udgiftsposter, der påvirkes negativt af et dårligt arbejdsmiljø på landets arbejdspladser. Gennemgående er der store økonomiske gevinster at hente, hvis vi sætter et øget fokus på at forebygge sygefravær og skader på jobbet. Det ville sikre os en rask arbejdsstyrke og samtidig spare samfundet en stor sum penge på behandling af skader og sygdomme. Vi vil nu gennemgå beregningerne bag det samlede tal og gøre rede for de metodiske overvejelser.

3. Gennemgang af beregningerne og metoden

3.1 Erstatninger for anerkendte erhvervssygdomme og arbejdsulykker

Samfundets udgifter til erstatninger er beregnet ud fra tre elementer: Erstatninger for erhvervsevnetab, méngodtgørelser og 570 mio. kr. som beskæftigelsesministeriet forventer, at erstatningerne vil stige med efter arbejdsskadereformen i 2004. Reformen medfører, at flere skader bliver anerkendt, men det kan tage flere år, før det ses i statistikkerne, så de 570 mio. kr. er tilføjet de officielle statistikker, så vores beregninger viser det mest retvisende billede. I beregningen af erstatningsudgifter er der brugt statistik fra Arbejdsskadestyrelsen¹. Arbejdsskadestyrelsen er en neutral myndighed, der træffer afgørelser i arbejdsskadesager, og tallene er opgørelser over styrelsens afgørelser i 2005.

Arbejdstilsynet har lignende opgørelser, men da anmeldelser af arbejdsskader til Arbejdstilsynet primært har et forebyggende sigte, mens anmeldelser til Arbejdsskadestyrelsen har et erstatningsmæssigt sigte, er arbejdsskadestyrelsens tal benyttet i denne sammenhæng².

Det skal dog bemærkes, at arbejdsskadestyrelsens registrering er rettet mod den efterfølgende sagsbehandling, når skaden er sket. Altså om den fører til en anerkendelse som arbejdsskade, og om den er erstatningsberettiget. Arbejdstilsynet modtager derfor et stort antal anmeldelser, som Arbejdsskadestyrelsen ikke har kendskab til, fordi skadelidte ikke ønsker sagen behandlet i Arbejdsskadestyrelsen eller ikke forventer, at skaden kan udløse arbejdsskadeerstatning. Herudover findes arbejdsskader, der udelukkende anmeldes til forsikringsselskaberne³.

Det indregnede tal er altså udelukkende skadestilfælde, hvor arbejdsskadestyrelsen har behandlet sagen og har fundet, at der skal udbetales erstatning.

Beregningerne benytter Arbejdsskadestyrelsens statistikker fra 2005 over méngodtgørelser og erstatninger for erhvervsevnetab. Méngodtgørelserne udgjorde i 2005 0,528 mia. kr. Erstatninger for Erhvervsevnetab udgjorde 3,143 mia. kr.

Det samlede tal er summen af erstatninger for méngrad, erstatninger for erhvervsevnetab samt de 570 mio. kr. som beskæftigelsesministeriet forventer, at erstatningssummen vil stige med i opgørelserne efter 2004, hvor systemet undergik en reform. På baggrund af disse beregninger udgør omkostningerne for erhvervssygdomme og arbejdsulykker samlet set 4,24 mia. kr.

---

¹ Arbejdsskadestyrelsen: Arbejdsskadestatistik 2005

² <http://www.arbejdstilsynet.dk/graphics/at/pdf/arbejdsskader-aarsopgorelser/faellesstatistik-at-ask/faellesstatistik-2004.pdf>

³ <http://www.arbejdstilsynet.dk/graphics/at/pdf/arbejdsskader-aarsopgorelser/faellesstatistik-at-ask/faellesstatistik-2004.pdf>

Tabel 2. Samfundsøkonomiske udgifter relateret til anerkendte erhvervssygdomme og arbejdsulykker

Méngodtgørelser	0,528 mia. kr.
Erhvervsevnetab	3,143 mia. kr.
Arbejdsskadereform	0,570 mia. kr.
I alt	4,24 mia. kr.

3.2 Omkostninger ved sygefravær på grund af dårligt arbejdsmiljø

I AMI's rapport "Sygefravær i et arbejdsmiljøperspektiv"⁴ opgøres den del af sygefraværet, der kan tilskrives et dårligt arbejdsmiljø, til 38 pct. i gennemsnit, fordelt med 49 pct. for ufaglærte arbejdere, 45 pct. for faglærte arbejdere og blandt funktionærer til 22-35 pct.

For at beregne hvilke udgifter der knytter sig til et sygefravær af denne størrelsesorden er det nødvendigt at benytte en lang række forskellige kilder over beskæftigelse, timeantal, gennemsnitlig løn mv. I disse opgørelser er ovenstående opdeling ikke altid mulig. Der er derfor sket en opdeling på køn, sektor (offentlig og privat) og uddannelse (ufaglærte, faglærte og folk med videregående uddannelser). Opdelingen på forskellige kategorier sker fordi der er store forskelle på sygefravær og løn i forhold til disse opdelinger.

I beregningerne fordeles det samlede antal præsterede timer i offentlig og privat sektor fra Nationalregnskabet på de 12 kategorier (2 sektorer * 2 køn * 3 uddannelsesniveauer) ved hjælp af oplysninger om den samlede beskæftigelse på de 12 kategorier. Dette timeantal ganges med fraværprocenten grundet egen sygdom på de samme 12 kategorier (opgjort i forhold til præsterede timer), hvorefter der til sidst ganges en timeløn på. Det giver den samlede omkostning ved sygefraværet. For at finde den del, der skyldes dårligt arbejdsmiljø, ganges de ovennævnte faktorer på, således 49 pct. for ufaglærte, 45 pct. for faglærte og 28,5 pct. for personer med en videregående uddannelse.⁵ I denne metode antages det, at det samfundsøkonomiske tab udgøres af den løn som medarbejderen oppebærer, hvis vedkommende var i beskæftigelse. Der ligger således en antagelse om, at medarbejderen aflønnes efter sin produktivitet. Den antagelse er standard i denne type beregninger.

⁴ <http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/upload/udgivelser/sygefravaer.pdf> s. 9-10 for de 38 %, den ætiologiske fraktion, dvs. den del af sygefraværet der har forebyggelsespotentiale

⁵ Gennemsnittet af 22 og 35 pct.

Tabel 3. Baggrundsdata og omkostninger til arbejdsmiljøbestemt sygefravær fordelt på typer af beskæftigede⁶

Type	Besk. timer --- 1.000 ---	Fravær ¹⁾ --- Pct. ---	Timeløn --- kr. ---	Udgift Mio. kr.
Ufagl. mænd off. ansatte	78.851	8,53	208,40	765
Ufagl. mænd privat ansatte	763.011	4,82	217,60	3923
Ufagl. Kvinder off. ansatte	212.786	12,2 8	183,45	2350
Ufagl. kvinder privat. ansatte	521.888	7,30	185,33	3458
Fagl. mænd off. ansatte	78.306	8,84	217,07	676
Fagl. mænd privat ansatte	859.699	4,82	230,68	4303
Fagl. kvinder off. ansatte	278.505	12,7 0	196,08	3121
Fagl. kvinder privat ansatte	400.054	7,30	203,66	2675
Vid.udd. mænd off. ansatte	184.104	5,67	282,79	842
Vid.udd. mænd privat ansatte	364.196	1,83	323,98	616
Vid.udd. kvinder off. ansatte	400.129	9,85	244,17	2744
Vid.udd. kvinder privat. ansatte	203.358	3,09	252,94	453
I alt	4.353.889	-	-	25.926

Tabel 3 viser baggrundsmaterialet og resultatet for alle tolv typer af lønmodtagere. I alt kostede det dårlige arbejdsmiljø i 2005 målt i forhold til sygefravær knap 26 mia. kr.

3.3 Det samfundsmæssige produktionstab ved for tidlig tilbagetrækning og død.

I opgørelser af det samfundsøkonomiske tab ved for tidlig tilbagetrækning og død benyttes to forskellige metoder, friktionsmetoden og human kapital-metoden. I friktionsmetoden opgøres tabet alene til det produktionstab, der finder sted indtil jobbet bliver genbesat. Denne metode kræver, at der findes en stor uudnyttet arbejdskraftreserve, og at ændringer i denne ikke påvirker løndannelsen. Denne antagelse er oplagt forkert og gælder i hvert fald ikke for den danske økonomi i den nuværende økonomiske konjunktursituation.

Vores beregninger bygger på human kapital metoden. Her opgøres samtlige indtægter, som den enkelte ville have opnået i resten af erhvervskarrieren, og dette tal giver det samfundsøkonomiske tab. Den enkelte borger bliver typisk kompenseret gennem offentlige overførsler, men det er en offentlig udgift og har derfor ingen betydning for opgørelsen af det samlede samfundsøkonomiske tab.

⁶ Kilde: Danmarks statistik, Nationalregnskabet, Registerbaseret arbejdsstyrkestatistik, lønstatistik og fraværstatistik. DA's fraværstatistik. Fraværet er opgjort i forhold til antallet af præsterede timer, og ikke som ellers i forhold til det mulige antal timer.

Beregningerne bygger på tal fra Statens Institut for Folkesundhed⁷. De opgør de samfundsmæssige omkostninger for, når en medarbejder dør som følge af et dårligt arbejdsmiljø. Dødsfald som følge af ulykker beregnes til en udgift på 197,9 mio. kr. Dødsfald som følge af erhvervsbetingede lidelser beregnes til at koste 1,3 mia. kr. Og dødsfald som følge af psykisk belastning udgør en samfundsmæssig udgift på 3,5 mia. kr.

Statens institut for Folkesundhed beregner ligeledes de samfundsmæssige omkostninger ved for tidlig tilbagetrækning. For tidlig tilbagetrækning som følge af psykisk belastning beregnes til en udgift på 9 mia. kr. Dertil skal lægges de samfundsmæssige udgifter ved for tidlig tilbagetrækning som følge af ulykker og erhvervsbetingede lidelser. De tal har det ikke været muligt at beregne, og det estimeres derfor, at udgifterne ved for tidlig tilbagetrækning som følge af ulykker som minimum udgør 9 mia. kr. Det tilsvarende estimeres ved for tidlig tilbagetrækning som følge af erhvervsbetingede lidelser. Begge estimater må siges at være konservative, da ulykker og erhvervsbetingede lidelser i andre sammenhænge er en langt større udgift og derfor også i denne sammenhæng må formodes at overstige udgifterne som følge af psykiske belastninger,

Samlet udgør de samfundsmæssige omkostninger for dødsfald som følge af dårligt arbejdsmiljø således 5 mia. kr., og udgifterne ved for tidlig tilbagetrækning udgør 27 mia. kr. Samlet udgør det samfundsmæssige tab 32 mia. kr.

Table 4. Samfundsmæssige udgifter relateret til produktionstab

Død som følge af ulykker	197,9 mio. kr.
Død som følge af erhvervsbetingede lidelser	1,3 mia. kr.
Død som følge af psykisk belastning	3,5 mia. kr.
Tabt arbejdsfortjeneste ved tidl. tilbagetrækning som følge af psykisk belastning	9 mia. kr.
Tabt arbejdsfortjeneste ved tidl. tilbagetrækning som følge af ulykker: estimeres i forhold til tallet for psykisk belastning (minimumstal)	9 mia. kr.
Tabt arbejdsfortjeneste ved tidl. tilbagetrækning som følge af erhvervsbetingede lidelser: estimeres i forhold til tallet for psykisk belastning (minimumstal)	9 mia. kr.
I alt	32 mia. kr.

⁷ <http://www.sifolkesundhed.dk/Udgivelser/B%C3%B8ger%20og%20rapporter/2006/Risikofaktorer.aspx>

3.4 Beregning af medicinudgifter forårsaget af dårligt arbejdsmiljø.

For at beregne medicinudgifterne som følge af dårligt arbejdsmiljø er der taget udgangspunkt i medicinudgifterne for beskæftigede. Som det fremgår af tabel 1, er den samlede udgift til receptpligtig medicin på 9,7 mia. kr. i 2004. Heraf står de beskæftigede for knap 3,0 mia. kr. svarende til lidt over 30 procent. Den gennemsnitlige udgift til medicin for beskæftigede er kr. 1.099, mens medicinforbruget for ikke-beskæftigede i gennemsnit er kr. 2.501.

Tabel 5. Udgifter til receptpligtig medicin i 2004⁸

	Samlet medicinudgift
Beskæftigede	2.984 mio. kr.
Øvrige	6.752 mio. kr.
I alt	9.736 mio. kr.

Det skal understreges, at ovenstående tabel udelukkende vedrører den receptpligtige medicin, idet der via lovmodellen ikke foreligger oplysninger om håndkøbsmedicin, da dette ikke registreres på personniveau. Den receptpligtige medicin udgør dog langt hovedparten af de samlede medicinudgifter i Danmark.

Ud fra tallet for beskæftigedes medicinudgifter beregnes den del, der forårsages af dårligt arbejdsmiljø. Her benyttes igen AMI's beregninger, der siger, at 38 % af al sygefravær skyldes arbejdsmiljøet⁹. Da der ikke er bevis for, at AMI's beregninger kan overføres på forbruget af medicin, laver vi et konservativt skøn og medtager kun halvdelen af AMI's 38 %, altså 19 %. Således at arbejdsmiljøet forårsager 38 % af alt sygefravær og men kun 19 % af al medicinforbrug for folk i beskæftigelse. Med denne beregning (2,984 mia. kr. x 19 pct.) bliver tallet på 0,57 mia. kr.

3.5 Udgifter i sundhedsvæsenet relateret til arbejdsmiljøskader

Når de danske arbejdspladser har et dårligt arbejdsmiljø, går det ud over de ansattes helbred. Det smitter naturligvis af på vores sundhedsvæsen, som bliver dyrere og dyrere for hvert år. Også her vil der være en stor samfundsmæssig gevinst at hente ved at forebygge de mange skader, danskerne erhverver sig på jobbet.

Arbejdsmiljøets indvirkning på sundhedsudgifterne er beregnet på baggrund af tal fra Statens Institut for Folkesundhed¹⁰, der bygger på statistik fra Landspatientregistret og Arbejdstilsynet.

Udgifter til sundhedsvæsenet som følge af psykisk belastning udgør 855 mio. kr.

Udgifter til sundhedsvæsenet som følge af ulykker udgør 102 mio. kr.

⁸ Kilde: AErådet på baggrund af lovmodellens datagrundlag. Opregnet på baggrund af en stikprøve på 3,3 procent af befolkningen. I tabellen indgår kun udgifter til receptpligtig medicin.

⁹ <http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/upload/udgivelser/sygefravaer.pdf> s. 9-10 for de 38 %, den ætiologiske fraktion, dvs. den del af sygefraværet der har forebyggelsespotentiale

¹⁰ <http://www.sifolkesundhed.dk/Udgivelser/B%C3%B8ger%20og%20rapporter/2006/-Risikofaktorer.aspx>

Beregninger giver et absolut minimumstal, da omkostningerne for psykiske lidelser og arbejdsulykker er indregnet, mens det ikke har været muligt at beregne sundhedsudgifterne for erhvervsbetingede lidelser. Et tal der formodes at være højt. Således beregnes de samlede udgifter til sundhedsvæsenet som følge af dårligt arbejdsmiljø til 0,96 mia. kr., hvilket må siges at være et konservativt estimat.

Det har heller ikke været muligt at indregne forbruget af ambulante kontakter og sygesikringsydelse. Beregningerne undervurderer derfor sundhedsvæsenets samlede omkostninger.

Tabel 6. Samfundsøkonomiske omkostninger i sundhedsvæsenet

Udgifter til sundhedsvæsenet som følge af psykisk belastning	855 mio. kr.
Udgifter til sundhedsvæsenet som følge af ulykker	102 mio. kr.
I alt	0,96 mia. kr.

4. Konklusion

Alt i alt kan de årlige samfundsøkonomiske omkostninger, forårsaget af et dårligt arbejdsmiljø, opgøres til 63,7 mia. kr. Det er den sum penge, som det danske samfund hvert år kunne vinde ved bedre forebyggelse. Hvis vi prioriterer arbejdsmiljøet, vil det være en god investering på sigt, hvor vi vil vinde både menneskeligt og økonomisk.

LO har med denne rapport dokumenteret et stort og uudnyttet forebyggelsespotentiale. Samfundsøkonomisk, virksomhedsøkonomisk, menneskeligt og velfærdspolitisk er det helt afgørende, at alle gode kræfter sættes ind på at udnytte dette potentiale.

Med sidste sommers velfærdsforlig og det senere politisk bredt funderede serviceeftersyn af arbejdsmiljøreformen, er de første spæde skridt taget til at styrke arbejdsmiljøet i de danske virksomheder, og herigennem hjemtage nogle af de samfundsøkonomiske gevinster, der ligger i en styrkelse af arbejdsmiljøindsatsen.

Vi må og skal imidlertid være langt mere ambitiøse, hvis ikke den fortsatte velfærdsudvikling skal sande til i mangel på arbejdskraft og fortsatte store spildte udgifter til finansiering af fortidens synder, forårsaget af en utilstrækkelig arbejdsmiljøindsats i de danske virksomheder.

Det er på virksomhederne, at ledelse og medarbejdere sammen skal forbedre indsatsen for et godt, udviklende og tidssvarende arbejdsmiljø, men det er på samfundsplan, at rammerne for en fortsat positiv udvikling skal skabes. De aktuelle trepartsforhandlinger om en udvikling af arbejdsmiljøet i den offentlige sektor er et startskud for de fælles bestræbelser, og LO har i denne sammenhæng store

forventninger til et markant løft i indsatsen for at forbedre de offentligt ansattes helt berettigede forventninger og krav til et løft i arbejdsmiljøet.

LO vil med dette udgangspunkt arbejde for en fortsat styrkelse af arbejdsmiljøarbejdet og arbejdsmiljøreguleringen, hvor det for LO at se er afgørende at få styrket den forebyggende indsats, efter at vi med serviceeftersynet efterhånden har fået taget godt fat på at sikre den helt nødvendige kontrol med arbejdsmiljøet i de danske virksomheder.

LO ser et akut behov for nu også at få taget hul på en forbedring af virksomhedernes muligheder for at arbejde proaktivt og forebyggende med arbejdsmiljøet, og vil i den forbindelse pege på behovet for at etablere en helhedsorienteret forebyggelsestjeneste, eller rådgivningstjeneste om man vil.

Det vil være nødvendigt at afsætte offentlige midler hertil, men med udgangspunkt i de store udgifter, der følger af at lade stå til, er der i LO stor tiltro til, at det også politisk er åbenbart, at der er solid samfundsøkonomi i at forudse og forebygge arbejdsmiljøproblemer, frem for bagudskuende at betale de enorme regninger for ikke i tide at gøre noget ved de store problemer, denne rapport har dokumenteret og synliggjort.